

antur, eos, ut qui imaginem ac figuram Sanctorum celestium hierarchiam gerant, ab omnibus sive Principibus sive subiectis omni veneratione colendos sancimus: nolumusque eos aut ducibus bellicis, aut aliis dynastiis longius a suis Ecclesiis obuiam procedere, neque ex equis aut mulis venerationis causa supplices & metumoreque abiectiones descendere, procumbere, aut adorare. Si quis vero Episcopus post hoc editum sanctæ Synodi decretum debium sibi honorem neglexerit, aut contra sanctionem hanc quidquam fecerit, fieri permiserit, per annum separetur: Princeps autem seu dux ille per biennium a sanctis Sacramentis arceatur.

Can. XII. Perlatum est ad nos, non posse sine Principum presentia Concilium agi. Atqui nusquam sacri Canonis sancimus, ut ad Synodos singulares Principes cogantur, sed soli dumtaxat Episcopi, quare nec alias reperimus eos aliis nisi œcumenicis Conciliis interfuisse. Neque enim fas est, ut seculares Principes rerum, que Dei Sacerdotibus contingant, spectatores fiant.

14. Can. XIII. Observatu dignus, in eos, qui Concilia etiam œcumenica cum Summo Pontifice temere committere, atque in dissidium trahere præsumunt. Si quis tanta efferatus audacia, quemadmodum Photius & Dioscorus, sive scripto, sive non scripto insanias quasdam contra Cathedrali Apostolorum Petri audeat iactare, eandem atque illi damnationis sententiam accipiat. Si qua vero, œcumenica Synodo collecta, de Romana etiam Ecclesia controversia extiterit, licebit eum decenti reuerentia de proposita questione percunctari, responsurumque admittere, vel utilitatem admittere vel dare: non tamen audacter contra Seniores Roma Pontifices sententiam dicere.

Exemplum huius moderationis suppeditat Concilium plenarium Carthagenense sextum, cui præfedit sapientissimus Valerius, & interfuit Sanctissimus Augustinus, cum nondum res utrimque perspecta satis esset de communitorio Zosimi Pontificis. Vide etiam inferius Triburiensem Canonem.

15. Can. XIV. Sancimus, ut designati ad superbumalia gestanda Episcopi, certis statisque temporibus & locis ea gestent, ne huiusmodi cultu per fastum aut superbiam abutantur, aut quovis tempore divini Officii. Eos etiam qui post vitam monasticam ad Episcopatus honorem sunt proceffi; ut religiosam suam vitam habitumque monasticum seruent statuimus: nullusque per fastum animique iactantiam huiusmodi habitum exuere audeat; ne suas inde quas sibi præscripserit leges, violet. Quod si quis Episcopus præter designata sibi scripto seu sine scripto tempora omphoron tulerit, aut monasticam vestem abiecerit; vel corrigatur, vel deponatur.

De pallio Pontificio plura superius require ad can. 6. Constantinopolitani primi Concilii. Vide pariter in Decretalibus tit. de author. & usu pallii, ubi statutum cap. 1. intra quamlibet Provincie suæ Ecclesiam posse Archiepiscopum uti pallio. Deinde can. 3. non esse quem vocandum nomine Archiepiscopi, tamen consecratum, nisi a Romano Pontifice pallium susceperit, & confecti per illud plenitudinem officii pastoralis. Et can. 4. soli Papæ licitum esse pallium ubique gestare. At can. 6. in qualibet Provincie suæ Ecclesia posse Archiepiscopum solemnibus diebus Missam celebrando, pallio uti. Quo significari ovem, quam bonus Pastor diu requisitam & ab errore revocant supra suos humeros reportat, alibi post Isidorum Pelusiotam docuimus. De habitu vero monastico non dimittendo ab Episcopo monachismum olim professio, confirmatur pariter can. 16. Lateranensis generalis sub Innocentio tertio Concilii, citato in c. Clerici officia, de vit. & hon. Cleric.

16. Editionis Anastasianæ can. 19. Metropolis jus admittit visitandi Suffraganeorum seu Comprovincialium Ecclesias. Hic vero Anastasius Romanæ Bibliothecarius Ecclesie huic Synodo, quam etiam Latine edidit, interfuerat. In Occidente autem Summi Pontifices & Concilia visitationum uniuersæ Provincie jura Metropolitæ asseruerunt, ut ex multis scriptis perspicuum est. Quale est Lucii tertii ad Episcopum Ravennatem visitantem Dioecesim Episcopi Bononiensis, c. fopitæ, de censibus in 6. & ante hunc Innocentii tertii ep. 85. regessi 15. qui idem in c. cum officii 16. de præscript. Abbatem condemnat Sancti Maglorii ad solvenda procurationis jura Archiepiscopo Senonensi Abbatiam visitanti: at illa Abbatia est in suburbio Parisiensi, Episcopus vero Parisiensis nondum Archiepiscopali dignitate præfulgebat, sed tunc suberat Metropolitano Senonensi. Similiter Bononiensis Ecclesia nondum erat in Metropolim erecta, quod postea factum est. Ceterum quia proclive admodum erat nasci rixas & similitates occasione visitationum inter locorum Episcopos & Metropolitæ, uno abrogante aut reprobande, quod alter probaverat vel

statuerat: & quia insuper impense atque onera Patriarcharum multiplici visitatione augebantur; idcirco demum a Concilio Tridentino sancitum est sess. 24. cap. 3. non posse ab Archiepiscopo Suffraganeorum Ecclesias visitari, nisi ex causis in Synodo Provinciali approbatis.

17. Denique Anastasianus can. 22. occasione intrusionis Photii per Imperialem auctoritatem, prohibet sub anathemate laicis Principibus aliisque potentibus auctoritatem sibi in Episcoporum promotione arrogare; sed Ecclesiam suæ libertati & juri permitti jubet. Isto deinde canone Summi Pontifices usi sunt adversus Episcopatum investituram, quas sibi Occidentis Imperatores arrogabant: & citatur apud Gratianum c. 1. dist. 93. Græcæ vero editionis hujus octavæ Synodi can. 5. postquam edixit de Neophytis ad Episcopatum non provehendis, hoc adjungit: *Ἐπι δὲ πλεον τῶν (νεοφύτων) ἀπέργων, εἰ παρὰ βασιλεὺς ἔχουσιν εἰς τὸ συνώβηται. Maxime vero Neophytum repellimus, si per Regiam intrusus fuerit potestatem.* Investituræ Ecclesiæ de manibus quorumlibet laicorum, etiam Imperatorum, aut Regum, nisi ex libera concessione supremæ Sedis, quam constat esse Caput omnium Ecclesiarum, prohibet Gregorius Papa VII. qui scribens ad Hugonem Dientsem Episcopum, jubet ei decretum istud octavæ Synodi promulgare: Cui œcumenice apud Constantinopolim congregatæ per suos Legatos præfuit Pontifex Hadrianus II. Similem edidit sanctionem idem Greg. VII. in Romano Concilio, anni 1078. sub pœnæ excommunicationis ipso actu incurrendæ. Alterum mox successit sub eodem Greg. VII. Romanum Concilium ann. 1180. quo & dantibus & suscipientibus Ecclesie jussumque de laicali manu qualemcumque investituram decernitur ipso facto excommunicatio. Postmodum sub Victore Papa III. idem renovatum fuit in Concilio Beneventano, ut fidem facit Leo Ostiensis. Hoc idem inauratum decretum fuit in Concilio Melphitano sub Urbano II. ann. 1089. Itemque sub eodem Urbano II. in Romano Concilio anno 1099. Et denuo in œcumenico Concilio Lugdun. secundo, cui præfedit Gregorius Pontifex decimus. Vide historiam duodecimi Sæculi, ubi multa huc pertinentia congeruntur.

18. Exacto ab œcumenica Synodo ista octava decennio, translatoque in celestem beatitudinem Ignatio, Photius rursus ad Patriachale fastigium aspiravit, solitissimeque artibus Basilium Imperatorem suæ fidei ambitionis nactus est, eoque rem prorexit, transmissis Romanæ Imperatoris Legatis, propriisque litteris, quarum gerulus fuit insignis idolorum artifex Theodorus Santabareus, ut Joanni octavo Pontifici persuasum sit, ut scelestissimi Photii Romanæ hostis Ecclesie, justissimis anathematibus a prædecessoribus Nicolao & Hadriano secundo illaqueati; ad solum Patriarchicum promotioni, missis etiam Legatis ad rem fortius peragendam ad Basilium, una cum gratiosis epistolis nimia certe facilitate confenserit. At seductor Photius sibi præter jus factæ gratificantis Joannis famæ pessime consuluit: litteras enim hujus multis partibus falsificavit, Legatos quoque Romanos blanditiis & muneribus corrupti, ut ad suum & Imperatoris libitum omnia peragerent. Ita que quasi ex consensu, sed supposito & per calumniam afficto, Joannis Papæ Synodus, quam dicebant œcumenicam, colligitur, præcedentis veræque œcumenicæ octavæ omniumque adversus Photium actorum damnationem continens, que prætextu falsæ & calumniöse confessionis Joannis Papæ, atque conciliandæ perpetuæ inter Occidentalem novamque Romam caritatis & pacis, anathema dixit in eos, qui verbum *Filioque* ad Symbolum addiderant, aut posthac additum vellent. Statutum præterea, ut quos Romani Pontifices excommunicationi subdidissent, ab Ecclesiis quoque Orientalibus pro excommunicationis sine controversia haberentur: & vicissim quos Patriarcha Constantinopolitæ simili censura aliave canonica pœna perstrinxisset, a Romana quoque Ecclesia rejecti essent. Quæ veteratoria arte & Patriarchæ Regiæ urbis jus supremum & indeclinabile assereretur, atque Romano Episcopo jura detrahebantur appellationum. Huic præterea Pseudosynodo Photius ipse præfedit supra Romanos Legatos, violato usu & ordine, qui in omni præcedentibus Conciliis fuerat sine controversia vitatus. Reprobatur est legitimum & generale Concilium, cui Papa per suos Legatos præfuerat, simulque anathemata omnia, quibus laudatissimi Pontifices Nicolao & Hadriano secundo Patriarcham, Romanæque infensum Ecclesie Photium cum fautoribus obriverant. Exorsurum schisma est exitiosissimum totius Orientis, quod coalescere deinceps cum Occidentis Ecclesiis nunquam potuit. Hoc unum Legatis suis Joannes mandaverat, & in communitorio injunxerat, ut Photium nomine suo in solum Patriachale promoverent, atque ut Ecclesie Bulgarorum ad Roma-

Romanam Ecclesiam redintegrentur. Cetera omnia perfidia Photii, Imperatoris Basilii gratia & potestate freti, concurrente Legatorum prævaricatione, Joanne Papa inconsulto, perfecta fuerant. Ipsa vero Bulgaria subiecta remansit Constantinopolis Ecclesie. Joannes vero ut se perfidiose circumventum illiusumque rescivit, & deplorando eventu dimissis Romana ab sede Orientis Provincias non sine gravi culpa sua sensit; compertis demum Photii fraudibus omnibus ambonem conscendit, (ut testatum reliquit Formosus Pontifex epist. ad Stylianum) atque in Photium anathema pronunciavit. Photiana ista Pseudosynodus inita est desinente anno 876. & dirempta ineunte sequenti anno.

26. Julianum Cæsarium S. R. E. Cardinalem jure merito Baronius coarguit, eo quod disputans in Concilio Florentino adversus Marcum Ephesium Metropolitam, dum adhuc Ferrariæ concertationes cum Græcis agitantur sess. 6. forsitan dissidentem posse Ephesini mendacia convinci ac reselli, manus dederit de non connumeranda inter œcumenicas ab Ecclesia receptas, octava ista sub Hadriano secundo contra Photium Synodo; non animadvertens impostura Photianæ Pseudosynodi octavam, que præcesserat, abrogantis, atque mentientis, Joannem Papam scriptis litteris in ejus abrogationem consensisse. Cum tamen in hoc unum consensisset tum in suis litteris, tum in communitorio, spe pacis cum Orientalibus stabilindæ, ut Photius vita functo Ignatio sufficeretur. Et si quid præterea actum fuerit, ipse in suis Epist. 250. & 251. suo injussu id factum & protestatur & abrogat. Harum prior est ad ipsum versipilem Photium, penes quem tamen vix audeat mustitare, formidans, credo, ne isto exasperato res in deterius caderent. Altera est ad Basilium Augustum Latinorum pro Græcis æmulatore & Photii atque Santabareni artibus fascinatam. Ipse tamen Photius in suo de Synodis libro non est ausus aliam Synodum ultra septimam Nicææ celebratam commemorare: non octavam legitimam, ut pote sibi ignominiosam: neque schismaticam, cujus ipse fuit auctor, ne per illam sua impostura vulgarentur. Nilus vero schismaticus Rhodi Metropolitæ in suo de Synodis libello Photianam obruit nomine octavæ, & præcedentem, que Catholica est, suppressit.

CONCILIIUM MANTALENSE

Ann. Chr. 879.

Stud ideo referendum duxi, quia novum per illud in Gallia Regnum institutum est, confertque plurimum ad historiae notitiam Gallicæ, Provincialis quoque, atque etiam Italicæ: cum ex hoc novo Regno tres Principes ad Italiam Regnum acciti & proceffi fuerint, Ludovicus Bosonis Regis ex Irmingarde filius, deinde Hugo: & ad postremum Hugonis filius Lotharius. Fuit Bos Princeps Carolo Calvo Imperatori acceptissimus præcunctis Regni Gallicani proceribus, ipsique affinitate conjunctissimus. Bosonis enim forem Richildem, mortua priore conjuge Hermentrude, Carolus Calvus sibi matrimonio copulavit: Atque ad gratiæ cumulum novæque affinitatis nexum Hirringardem nepem suam, Imperatoris Ludovici ejus nominis secundi Lothario Imperatore nati filiam eodem Bosoni conjugio copulavit. Nec minori gratia decoratus est Bos a summo Pontifice Joanne VIII. a quo fuit in filium adoptatus, cujus tantæ necessitudinis non tantum Aimoinus historicus, sed ipse etiam Joannes apertam fidem facit epist. 119. hujus enim intervenit Joannes Papa omnes sibi suppetias adversus Saracenos, atque adversus Italiam Regulos immaniter grassantes pollicebatur. Bosoni Carolus Calvus Imperator præfecturam Provincie, aliarumque finitimarum regionum contulerat. Mortuo vero Calvo (que mors contigit Nonis Octobr. anno 877.) regnante in Gallia Occidentali ejus filio Ludovico Balbo, in Orientali autem Carolomanno, convenerunt Mantalam, Castrum in Viennensi territorio situm, Arelatenfis Provincie Antistes & Proceres, unanimi de consilio deferendi Bosoni illarum Provinciarum Proregi novum Arelatense Regnum. Urgebat grande hoc negotium, non tantum Bosonis ambitio & uxoris, que tot Imperatorum elata progenie Comitissæ appellacionem dedignabatur; sed præterea Joannis Pontificis paternus in adoptatum a se Bosonem affectus. In hoc igitur Conventu, conspirantibus una Episcopis & Optimatibus Idibus Octobris anno 879. decepta Regum Ludovici Balbi & Carolomanni utraque & corporis & animi infirmitate, (Carolomannus enim sequenti anno 880. e vivis abiit) eligitur in novum Arelatense Regnum Bos a eamque consulo absentem mittitur legatio, qua rogabatur oblatum Regnum ut susciperet. Subscribere Concilio sex

cum suis suffraganeis Archiepiscopi, Ottrannus scilicet Viennensis, Aurelianus Lugdunensis, Teutranus Tarantaisensis, Rothbertus Aqueensis, Rogastanus Arelatenfis, Theodoricus Vefontinensis. Itaque ergo Regnum complectebatur cum Provincia, que Rhodano & Varo fluminibus determinatur, Delphinatum, Bressiam, Sabaudiam, Laudunensem ditionem, & Burgundie Comitatum, cum civitatibus cis Ararim Matifona & Cabilone, quarum etiam Episcopi subscriperunt, quemadmodum Episcopi ultra Rhodanum Vivianensis, Agathensis, & Uccientis; eisdem sex Archiepiscopos nominatim anno præcedenti Joannes VIII. ad Concilium Trecentse convocarat, additis duobus aliis Archiepiscopis Sigibodo Narbonensi, & Eriberto Ebrodunensi epist. 98. Ipse porro Joannes exacto in Pontificatu decennio obiit anno desinente 882. decimo octavo Calendas Januarii.

CONCILIIUM TRIBURIENSE

Ann. Chr. 895.

1. Triburiam hujus præfatio Concilii Villam dicit Regiam in Terra Francorum consistentem. Trithenius in Chronico Hilaugienfi refert sitam ad Rheum inter Moguntiam & Opponeium, cujus nihil superest præter patietinas & rudera. Anno Chr. 895. Formoso Pontifice habitum est istud Concilium sub Arnulfo Romanorum Rege, non vero Imperatore, ut multi existimant; nunquam enim Imperii coronam, sed Regni Germanorum suscepit. Ideoque habita sub eo Germanica, aut Francica Concilia, nunquam illum Imperatorem, sed tantum Regem appellant, ut Moguntiacum anni 888. in præfatione & duobus primis Canonibus; Metense in præfat. & can. 13. & istud Triburiense in Synodica præfatione.

2. Can. II. Si quis Clericus quamvis nimium coactus homicidium fecerit, sive sit Presbyter, sive Diaconus, deponatur.

Quovis tempore qui aggressorem injustum occidit, habitus fuit & delicti reus & pœnæ obnoxius, si moderamen excessit inculpatæ tutelæ: sed si nullus propriam tuendi vitam supererat modus nisi aggressoris injusti interfecione, opposita proflus sunt veterum & recentiorum Ecclesie Doctorum sententiæ, nec non veteris cum nova Ecclesie exterior disciplina. Prima veteris Doctorum Ecclesie doctrina hæc fuit, nulla ratione licitum esse privato, quem violentus latro armis infestis adoritur, propriam tuendi vitam aggressoris nece, quamvis nulla ratio alia occurrat discriminis evitandi. Hæc est Ambrosii sententia libro tertio officiorum cap. 4. his verbis: *Mibi non videtur, quod vir Christianus, & justus, & sapiens, querere sibi vitam aliena morte debeat, usque qui etiam in latronem armatum incidat, ferientem referre non possit; ne dum salutem defendit, pietatem contaminet.* Augustinus huic suffragatur sententiæ, dicens in epist. 154. *De occidendis hominibus ne ab eis quisque occidatur, non mihi placet latronum, nisi forte sit miles, aut publica functione teneatur, ut non pro se hoc faciat, sed pro aliis, vel pro civitate, ubi etiam ipse est, accepta legitima potestate, si ejus congruit persona.* Et allegatur in c. de occidendis, 23. qu. 5. idem Augustinus epist. 163. eandem insinuat doctrinam. Hildebertus, qui duodecimo sæculo florebat, hanc acriter propugnat sententiam epist. 60. ad Carnotensem Episcopum. Sacerdos quidam, quem latro cum armis adortus nitentur occidere, studio tuendæ in tanto discrimine vite suæ, lapidem correptum in caput aggressoris impexit, & latronem peremit. Sacerdotem Episcopos Carnotensis toto septennio in pœnitentia & suspensione detinuit, quo jam desinente consilium ab Hildeberto Turonum Archiepiscopo exquiri, num fat pœnarum Sacerdos subierit, possitque illum ad communionem admittere, qua tot annos privatus fuerat? Respondet Hildebertus, nefas esse id scelus tam exiguo tempore expiari, cum ne laico quidem liceat propriam vitam morte aggressoris redimere. Miror Hildebertum tam severe in miserum Sacerdotem animadverti voluisse, qui tantum sibi ipsi indulsit innumerorum canonum prævaricatori; laica etiam communione ad omnem vitam Episcopos privantium, qui a minori Episcopatu ad majorem se transferri concessissent: ipse vero relicto Cenomanensi Episcopatu, ad Turonenses ac Archiepiscopales Insulas lubens transiens.

3. Sed eodem quo Hildebertus vixit sæculo, rigidior illa & jure naturali, ut plerique volunt, adversaria salutique etiam æternæ illius periculosa, quem latro nefarius imparatum ad tremendum judicium occidendo transmitteret, sensim exolescere opinio cepit, tantumque paulo